

УДК 336.76:330.322:502.131.1

О.С. Суздальєва

ЗЕЛЕНЕ ІНВЕСТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ

У статті досліджено роль зеленого інвестування як інструменту повоєнного відновлення економіки України з урахуванням європейського досвіду. Обґрунтовано, що в умовах посилення кліматичних викликів, енергетичної нестабільності та масштабних руйнувань, спричинених війною, перехід до моделі сталого розвитку набуває стратегічного значення для забезпечення довгострокової економічної стійкості.

Проаналізовано інституційні засади розвитку зеленого фінансування, зокрема роль таксономій, регуляторних механізмів та фінансових інструментів у формуванні ринку зелених інвестицій. Розглянуто ключові підходи Європейського Союзу до реалізації політики зеленого переходу, включаючи «European Green Deal», а також досвід окремих країн ЄС щодо розвитку ринку зелених облігацій і залучення інституційних інвесторів.

Визначено, що впровадження ESG-принципів є необхідною передумовою залучення міжнародного фінансування, зниження інвестиційних ризиків та підвищення конкурентоспроможності українського бізнесу. Доведено, що інтеграція екологічних, соціальних та управлінських стандартів у процеси повоєнної відбудови сприяє формуванню інноваційної, енергоефективної та низьковуглецевої економіки.

Обґрунтовано необхідність адаптації європейського досвіду зеленого інвестування до національних умов, з урахуванням інституційних обмежень, фінансових ризиків та потреб швидкого економічного відновлення. Визначено перспективні напрями розвитку ринку зелених фінансів в Україні, зокрема удосконалення нормативно-правової бази, стимулювання інвестиційної активності, розвиток ринку зелених облігацій та інтеграцію ESG-підходів у державну політику і бізнес-практику.

Ключові слова: зелене інвестування, повоєнне відновлення, зелена економіка, ESG-принципи, сталий розвиток, євроінтеграція, фінансові інструменти

DOI 10.34079/2518-1394-2025-15-30-84-94

Постановка проблеми. Сучасний стан світової економіки характеризується наявністю глибоких суперечностей. З одного боку, перехід до зеленої економіки залишається одним із ключових пріоритетів у контексті посилення кліматичних ризиків та необхідності досягнення цілей сталого розвитку. З іншого боку, в умовах економічної нестабільності держави змушені зосереджуватися на забезпеченні економічного зростання та мінімізації втрат валового внутрішнього продукту.

Суттєвим викликом виступає сировинна інфляція, зумовлена дисбалансами на глобальних ринках ресурсів та загостренням геополітичної ситуації, що спричиняє перегляд пріоритетів у сфері декарбонізації та сталого розвитку. Енергетична криза, у свою чергу, поставила держави перед вибором між забезпеченням енергетичної безпеки та виконанням кліматичних зобов'язань, водночас актуалізуючи необхідність переходу до альтернативних, екологічно чистих джерел енергії.

Особливої актуальності зазначені питання набувають у контексті повоєнного відновлення України. Масштабні руйнування інфраструктури, енергетичних систем та промислового потенціалу формують не лише виклики, а й унікальні можливості для впровадження принципів сталого розвитку вже на етапі реконструкції. Відбудова

економіки може стати основою для переходу до більш ефективної, інноваційної та низьковуглецевої моделі розвитку (Бородіна та Ляшенко, 2022).

Водночас для України залишається відкритим питання адаптації цих підходів до національних умов, з урахуванням інституційних обмежень, високого рівня ризиків та потреби у швидкому економічному відновленні. Недостатня розвиненість ринку зелених фінансів, обмежений доступ до інвестиційних ресурсів та відсутність узгодженої державної політики у цій сфері ускладнюють реалізацію потенціалу зеленого інвестування.

Особливої уваги потребує забезпечення балансу між потребами швидкого економічного відновлення, гарантуванням енергетичної безпеки та досягненням довгострокових кліматичних цілей, що вимагає формування цілісної моделі залучення та використання зелених інвестицій у ключових секторах економіки.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Проблематика зеленого інвестування в контексті повоєнного відновлення України останніми роками помітно актуалізувалася у вітчизняному науковому дискурсі. Про це свідчать дослідження, присвячені як загальним засадам переходу до зеленої економіки, так і конкретним фінансовим, правовим та інституційним механізмам залучення інвестицій для післявоєнної реконструкції. Зокрема, І. А. Колодійчук і М. Б. Куртяк розглядають зелений перехід як складний багатовимірний процес, що вимагає балансу між екологічними, економічними та соціальними цілями (Колодійчук та Куртяк, 2024, с. 67-75). Автори акцентують увагу на тому, що в Україні цей процес ускладнюється воєнними викликами, дефіцитом фінансування, корупційними ризиками та низьким рівнем суспільної обізнаності, а також підкреслюють відсутність цілісної стратегії та плану дій щодо розвитку зеленої економіки, попри наявність окремих нормативно-правових актів і підтримку міжнародних партнерів.

Важливий напрям досліджень пов'язаний із вивченням європейських принципів стратегічного планування повоєнного відновлення України. О. Кушніренко та Н. Гахович обґрунтовують, що інтеграція європейського порядку денного у стратегічні документи відбудови має охоплювати не лише загальні реформи, а й прискорення переходу до зелених і цифрових технологій, зміцнення стратегічної автономії та створення умов для залучення міжнародного фінансування (Кушніренко та Гахович, 2021, с. 12; 2022, сс. 186–195; 2023). На думку авторів, довіра міжнародних партнерів і швидкість відновлення безпосередньо залежать від якості стратегічного планування та послідовності реформ, узгоджених із європейськими принципами.

Окремий пласт досліджень присвячено правовим та організаційним умовам залучення зелених інвестицій. Так, Н. Внукова акцентує на необхідності розвитку інноваційних напрямів екологічного права в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови, а також розглядає зелені облігації як один із перспективних інструментів фінансування відновлення (Внукова, 2023). Авторка підкреслює, що цей інструмент в Україні перебуває лише на початковій стадії формування й правового регулювання, хоча українські підходи вже виявляють певну подібність до європейських, що може стати важливою передумовою для подальшого розвитку ринку зеленого фінансування. Водночас зафіксоване низьке суспільне зацікавлення тематикою зелених облігацій, що також свідчить про потребу в інституційному й інформаційному посиленні цього напрямку.

У дослідженні М. Хожила зелена трансформація розглядається передусім через призму державного управління енергетичною галуззю (Хожило, 2023). Автор доводить, що саме повоєнне відновлення створює унікальну можливість для системної модернізації енергетичного сектору на засадах сталого розвитку та євроінтеграції. Серед основних проблем він виділяє фінансові обмеження, технологічні бар'єри, необхідність

оновлення інфраструктури та гармонізації законодавства з європейськими директивами. Водночас як стратегічні напрями пропонуються зміцнення інституційної архітектури державного управління, формування потужної фінансової архітектури підтримки зеленої трансформації та прискорення адаптації українського законодавства до європейських стандартів.

Комплексний підхід до трактування зелених фінансів у повоєнному відновленні України представлено у праці О. Варченко, О. Драган, К. Ткаченко, Н. Рибак і В. Зубченко. Автори розглядають зелені фінанси не лише як сукупність окремих інструментів, а як цілісну систему організаційно-фінансового забезпечення зеленої економіки (Варченко, Драган, Ткаченко, Рибак, та Зубченко, 2023). У статті систематизовано інструменти зеленого фінансування, проаналізовано інституційно-організаційне забезпечення в Україні та наголошено на недостатньому використанні фіскальних і квазіфіскальних механізмів, зокрема екологічного податку, рентної плати та зелених облігацій. Дослідники обґрунтовують доцільність здійснення повоєнного відновлення на засадах зелених фінансів і пропонують низку практичних напрямів, серед яких підвищення екологічної грамотності, перегляд бюджетної політики, диверсифікація джерел фінансування, створення передумов для функціонування ринку зелених облігацій та запровадження фіскальних і нефіскальних стимулів для екологічних проєктів.

Отже, аналіз наведених публікацій дає підстави стверджувати, що у вітчизняній науковій літературі вже сформовано вагомий теоретичний і прикладний доробок щодо зеленої економіки, зелених фінансів, енергетичної трансформації та стратегічного планування повоєнного відновлення України. Водночас наявні дослідження переважно зосереджені або на загальних концептуальних засадах зеленого переходу, або на окремих його інструментах, таких як зелені облігації, бюджетні механізми чи державне регулювання енергетики. Недостатньо розкритими залишаються питання комплексного використання зеленого інвестування саме як системного інструменту повоєнного відновлення економіки України з урахуванням європейського досвіду, механізмів адаптації ESG-підходів, особливостей інституційного середовища та потреб залучення довгострокового капіталу. Саме це й зумовлює необхідність подальших досліджень у межах обраної теми.

Метою статті є обґрунтування ролі зеленого інвестування як ключового інструменту повоєнного відновлення економіки України на основі аналізу європейського досвіду, а також визначення перспектив та механізмів його адаптації до національних економічних і інституційних умов.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливою тенденцією глобального розвитку зеленого фінансування є посилення та вдосконалення інституційної основи. Оскільки понятійний апарат і межі визначення зелених проєктів залишаються недостатньо чіткими, зростає потреба у формуванні відповідного нормативно-правового забезпечення, зокрема через розробку спеціалізованих таксономій.

Однією з найбільш впливових у світі є європейська таксономія, яка продовжує еволюціонувати разом із розвитком ринку зеленого фінансування та поступово деталізується відповідно до нових викликів і практик.

У Китаї також спостерігається активний рух у напрямі уточнення критеріїв, стандартизації підходів та формалізації переліку зелених проєктів. Зокрема, у 2021 році ключові фінансові регулятори країни — Народний банк Китаю, Комісія з регулювання ринку цінних паперів та Державний комітет з питань розвитку і реформ — оприлюднили оновлену версію документа *Green Bond Endorsed Projects Catalogue*, що сприяло підвищенню прозорості процедур ідентифікації зелених проєктів.

Європейська та китайська таксономії сьогодні фактично виконують роль орієнтирів для інших країн, які перебувають на етапі формування власної нормативної бази у сфері зеленого фінансування. Водночас, на відміну від європейського підходу, китайська модель регулювання має переважно рекомендаційний характер, що зумовлює відмінності у рівні жорсткості застосування встановлених критеріїв.

Таблиця 1

Основна інформація про деякі прийняті таксономії

Країна / організація	Цільова аудиторія	Основні цілі	Охоплення	Критерії	Характер
ЄС	Інвестори, організації, банки; країни — члени ЄС	Пом'якшення наслідків зміни клімату, сталий розвиток водних ресурсів, перехід до циркулярної економіки, запобігання забрудненню	Сільське господарство, промисловість, водні ресурси, енергетика, транспорт, ІКТ, будівництво	Чітко визначені показники та вимоги для кожного виду діяльності відповідно до норм таксономії	Очікується обов'язковий
Китай	Емітенти зелених облігацій (фінансові установи), інвестори	Безпечна енергетика, контроль забруднення, переробка та збереження ресурсів	6 секторів, 31 підкатегорія	Окремі показники (зокрема скорочення викидів та відповідність критеріям ЄІВ)	Рекомендаційний, із вимогами звітності
СВІ (Climate Bonds Initiative)	Емітенти зелених облігацій, інвестори	Формування критеріїв відповідно до Паризької угоди	8 секторів, 45 підкатегорій	Відповідність сценарію обмеження потепління до 2°C	Обов'язковий для сертифікації

Джерело: (The World Bank, 2022).

Ключовим стратегічним документом Європейського Союзу щодо переходу до зеленої економіки є «Європейський зелений курс», ухвалений у грудні 2019 року. Він визначає основні орієнтири розвитку, зокрема досягнення кліматичної нейтральності та мінімізації негативного впливу на довкілля (European Commission, 2019).

Для реалізації поставлених цілей European Commission взяла на себе зобов'язання мобілізувати щонайменше 1 трлн євро сталих інвестицій. Це зумовило необхідність глибокої трансформації механізмів розподілу як державних, так і приватних фінансових ресурсів. Вирішальна роль у цьому процесі відводиться фінансовому ринку, через який здійснюється перерозподіл інвестиційних потоків на користь екологічно орієнтованих технологій і стимулюється відповідальна поведінка бізнесу.

На сьогодні в Європейському Союзі сформовано один із найбільш комплексних пакетів нормативно-правових актів у сфері зеленого фінансування, який систематично доповнюється. Основними цілями таких змін є стандартизація вимог до зелених проєктів, зменшення ризиків грінвошингу, а також розробка нових фінансових інструментів. Зокрема, активно обговорюється запровадження європейських зелених облігацій, що супроводжуватиметься створенням відповідної регуляторної бази.

Швеція є одним із лідерів у сфері зеленого фінансування. За даними Climate Bonds Initiative вона входила до числа провідних країн світу за обсягами ринку зелених фінансів. Попри певне зміщення позицій у наступні роки, країна залишається ключовим

гравцем, формуючи понад половину обсягу зелених облігацій у скандинавському регіоні.

Характерною рисою шведської моделі є активна участь державних інституцій та органів місцевого самоврядування у випуску зелених облігацій. Серед основних емітентів - державні фінансові інституції, муніципалітети та компанії у сфері нерухомості. Водночас значну роль відіграють інституційні інвестори, зокрема пенсійні фонди, які інтегрують ESG-критерії у свої інвестиційні стратегії.

Окремо варто відзначити практику «блеклістингу», коли інвестори відмовляються від фінансування компаній, діяльність яких завдає шкоди довкіллю. Це сприяє підвищенню відповідальності бізнесу та очищенню інвестиційних портфелів від екологічно ризикованих активів.

Для Швеції також характерний високий рівень зовнішньої оцінки зелених облігацій, що забезпечує прозорість і довіру інвесторів. Крім того, країна має розвинену нормативну базу, зокрема кліматичне законодавство, яке передбачає системний моніторинг реалізації кліматичної політики та інтеграцію відповідної звітності у бюджетний процес.

Таким чином, шведська модель зеленого фінансування вирізняється високим рівнем державної участі, активністю місцевих органів влади та інституційних інвесторів, а також використанням інструментів відповідального інвестування.

Ринок сталого фінансування в Нідерландах почав формуватися відносно нещодавно, проте сьогодні країна є одним із провідних гравців на міжнародному рівні. Значним кроком став випуск суверенних зелених облігацій, які отримали найвищі кредитні рейтинги та забезпечили високий рівень довіри інвесторів.

Основними емітентами виступають банки, що мають державну підтримку, а також державні підприємства і муніципалітети. Важливу роль відіграють фондові біржі, зокрема Euronext Amsterdam, які підвищують прозорість ринку та сприяють залученню інвесторів.

Нідерланди також є одним із лідерів у сфері нормативного регулювання зеленого фінансування. Зокрема, країна однією з перших повністю гармонізувала своє законодавство з європейською таксономією, що створює чіткі та прозорі правила для учасників ринку.

Німеччина є одним із найбільших емітентів зелених облігацій у світі та займає провідні позиції в Європейському Союзі за обсягами зеленого фінансування. Значне зростання ринку забезпечується активною участю як держави, так і фінансових установ.

Ключову роль відіграє державний банк розвитку Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), який поєднує функції кредитування зелених проєктів та випуску облігацій для їх фінансування. Значна частина залучених ресурсів спрямовується на розвиток відновлюваної енергетики та підвищення енергоефективності.

Сильний банківський сектор є однією з характерних рис німецької моделі. Водночас експерти відзначають, що попри загальну відповідність європейським вимогам, національна нормативна база у сфері зеленого фінансування залишається недостатньо деталізованою, що може стримувати повну реалізацію потенціалу фінансового ринку.

Водночас експерти відзначають, що попри загальну відповідність європейським вимогам, національна нормативна база у сфері зеленого фінансування залишається недостатньо деталізованою, що може стримувати повну реалізацію потенціалу фінансового ринку.

Узагальнюючи досвід провідних країн Європейського Союзу, слід зазначити, що ефективність розвитку зеленого фінансування значною мірою визначається поєднанням чіткої нормативно-правової бази, активної участі держави, розвиненої фінансової

інфраструктури та залучення інституційних інвесторів. Важливу роль також відіграють механізми підвищення прозорості ринку, стандартизація критеріїв та впровадження інноваційних фінансових інструментів.

У цьому контексті зелене відновлення України безпосередньо пов'язане з її євроінтеграційним курсом. У Європейському Союзі реалізується комплекс стратегічних ініціатив, зокрема European Commission «Green Deal», що передбачає досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року шляхом трансформації енергетики, промисловості та фінансової системи. Європейський досвід у сфері зеленого інвестування демонструє ефективність поєднання регуляторних механізмів, фінансових стимулів та інноваційних інструментів залучення капіталу.

У продовження аналізу європейського досвіду доцільно зазначити, що сучасні підходи до зеленого інвестування дедалі тісніше пов'язані з впровадженням ESG-принципів, які виступають не стільки елементом соціальної відповідальності, скільки стратегічним інструментом забезпечення довгострокової конкурентоспроможності економічних суб'єктів. Хоча на перший погляд ESG може асоціюватися з добровільними ініціативами або навіть благодійністю, на практиці йдеться про системну модель управління, що безпосередньо впливає на фінансові результати, рівень ризиків, ділову репутацію та інвестиційну привабливість компаній.

Впровадження екологічних, соціальних та управлінських стандартів, безумовно, потребує додаткових витрат на початкових етапах. Водночас у стратегічній перспективі це дозволяє суттєво знизити екологічні, репутаційні та корупційні ризики, підвищити прозорість діяльності та сформувати довіру з боку інвесторів. Як наслідок, компанії отримують доступ до більш якісного та стабільного капіталу, що особливо важливо в умовах післявоєнного відновлення економіки України.

Глобальні тенденції свідчать про стрімке зростання значення ESG-факторів у прийнятті інвестиційних рішень. За оцінками аналітичних центрів, обсяг ESG-орієнтованих інвестицій у найближчі роки може досягти десятків трильйонів доларів. Це означає, що компанії, які системно інтегрують принципи сталого розвитку у свою діяльність, отримують суттєві конкурентні переваги у доступі до міжнародного фінансового ресурсу. Водночас провідні міжнародні фінансові інституції, такі як European Bank for Reconstruction and Development, International Finance Corporation та World Bank, дедалі частіше розглядають відповідність ESG-критеріям як необхідну умову фінансування інвестиційних проєктів.

У контексті євроінтеграції значення ESG для України суттєво зростає. Поглиблення економічної взаємодії з Європейським Союзом передбачає поступове впровадження нових регуляторних вимог, зокрема щодо нефінансової звітності, контролю викидів та дотримання соціальних стандартів у ланцюгах постачання. Впровадження таких інструментів, як директива щодо корпоративної звітності про сталий розвиток (CSRD) та механізм вуглецевого коригування імпорту (CBAM), фактично формує нові правила доступу до європейського ринку. У цих умовах українські компанії, інтегровані у міжнародні виробничі та торговельні ланцюги, змушені адаптуватися до нових стандартів, аби зберегти конкурентні позиції (4B Ukraine, 2024).

Особливого значення ESG-напряму набуває в умовах повосенної відбудови України. Масштаб руйнувань потребує залучення значних інвестиційних ресурсів, однак доступ до них безпосередньо залежить від рівня прозорості, відповідальності та відповідності бізнесу принципам сталого розвитку. Міжнародна практика свідчить, що інвестори та фінансові установи надають перевагу тим проєктам, які демонструють екологічну безпечність, соціальну відповідальність та ефективну систему управління (OECD policy responses, 2022; НАН України, 2022).

У цьому контексті компанії, що впроваджують ESG-підходи, можуть розраховувати на більш вигідні умови фінансування, доступ до грантових програм, міжнародних фондів та державних стимулів. Таким чином, ESG стає не лише інструментом підвищення стійкості бізнесу, а й важливим фактором залучення ресурсів для відновлення економіки.

Додатковим стимулом для розвитку ESG в Україні є зростання суспільного запиту на відповідальну поведінку бізнесу. В умовах війни громадяни більш критично оцінюють діяльність компаній, зокрема їхню участь у підтримці держави, громад та соціально вразливих груп. Це сприяє формуванню нових стандартів довіри, коли репутація компанії безпосередньо залежить від її внеску у суспільний розвиток.

Паралельно з цим посилюється роль ESG-критеріїв у ділових відносинах між компаніями. Міжнародні партнери дедалі частіше оцінюють своїх контрагентів з точки зору екологічних та соціальних ризиків, що змушує український бізнес адаптуватися до нових умов ведення діяльності.

Важливим аспектом є також міжнародна репутація України як держави, що прагне до відновлення на засадах сталого розвитку. У контексті глобальної уваги до процесів реконструкції особливого значення набуває здатність країни демонструвати прозорість, ефективність управління та відповідність сучасним екологічним стандартам. Реалізація підходу «build back better» передбачає не просто відновлення зруйнованої інфраструктури, а формування нової економічної моделі, орієнтованої на інноваційність та стійкість.

Водночас в Україні вже спостерігаються перші кроки у напрямі інституціоналізації ESG. Зокрема, впроваджуються державні стратегії нефінансової звітності, активізується роль банківського сектору, який інтегрує ESG-принципи у кредитну діяльність, а також зростає кількість компаній, що публікують відповідні звіти та адаптують свою діяльність до міжнародних стандартів.

Попри це, рівень практичного впровадження ESG залишається обмеженим, що свідчить про наявність значного потенціалу для розвитку. Війна, з одного боку, відтермінувала реалізацію окремих ініціатив, але з іншого — посилила увагу до соціальної відповідальності, прозорості управління та ефективності бізнес-процесів.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що ESG-підхід поступово трансформується з добровільної практики у необхідну умову функціонування бізнесу в сучасній економіці. Для України це означає, що впровадження відповідних стандартів стає ключовим фактором інтеграції у європейський економічний простір, залучення інвестицій та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності.

Таким чином, у контексті повоєнного відновлення ESG виступає не лише інструментом управління ризиками, але й основою формування нової моделі економічного розвитку, що поєднує економічну ефективність, соціальну відповідальність та екологічну стійкість. Саме ті суб'єкти господарювання, які зможуть своєчасно інтегрувати ці підходи, отримають стратегічні переваги як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

Висновок. Проведене дослідження підтверджує, що зелене інвестування в сучасних умовах виступає не лише інструментом реалізації кліматичної політики, а й ключовим чинником структурної трансформації економіки. Досвід країн Європейського Союзу свідчить, що ефективність розвитку зеленого фінансування забезпечується поєднанням чіткої нормативно-правової бази, активної ролі держави, залучення інституційних інвесторів та впровадження інноваційних фінансових інструментів. Важливе значення має також інтеграція ESG-принципів у діяльність фінансових установ і корпоративного сектору, що сприяє підвищенню прозорості, зниженню ризиків і формуванню довіри з боку інвесторів.

У контексті повоєнного відновлення України зелене інвестування набуває стратегічного значення, оскільки дозволяє поєднати процес відбудови з переходом до більш стійкої, енергоефективної та низьковуглецевої моделі розвитку. Євроінтеграційний курс України та імплементація підходів зумовлюють необхідність гармонізації національного регулювання з європейськими стандартами, зокрема у сфері нефінансової звітності, кліматичної політики та контролю ланцюгів постачання. Водночас впровадження ESG-підходів виступає необхідною передумовою залучення міжнародного фінансування, підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення конкурентоспроможності українського бізнесу на глобальному ринку.

Разом із тим подальших досліджень потребують питання розробки ефективних механізмів адаптації європейського досвіду до національних інституційних умов, оцінки впливу ESG-факторів на вартість капіталу українських підприємств, а також формування дієвих моделей державної підтримки зелених інвестицій у ключових секторах економіки. Перспективним напрямом є також аналіз інструментів стимулювання приватного капіталу та розвитку ринку зелених фінансів в Україні в умовах післявоєнної реконструкції, що дозволить сформувати цілісну та стійку модель економічного зростання.

Бібліографічний список

- Бородіна, О. А. та Ляшенко, В. І., 2022. Повоєнне відновлення економіки: світовий досвід та спроба його адаптації для України. *Вісник економічної науки України*, 1 (42), с. 121–134. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\)](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42))
- Варченко, О. М., Драган, О. О., Ткаченко, К. В., Рибак, Н. О. та Зубченко, В. В., 2023. Зелені фінанси у повоєнному відновленні економіки України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Доступно: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4403> [Дата звернення 22.09.2025]
- Внукова, Н. М., 2023. Правові аспекти розвитку зеленого фінансування в Україні. *Law and Innovative Society*. Доступно: <https://apir.org.ua/lais/en/article/view/466/386> [Дата звернення 02.10.2025]
- Колодійчук, І. А. та Куртяк, М. Б., 2024. Соціально-економічні передумови переходу до зеленої економіки в регіонах України. *Регіональна економіка*, 2(112), с. 67–75. Доступно: https://re.gov.ua/re202402/re202402_067_KolodiychukIA,KurtyakMB.pdf [Дата звернення 09.10.2025]
- Кушніренко, О. М. та Гахович, Н. Г., 2021. Європейський зелений курс в Україні: можливості та наслідки для промисловості. *Український соціум*, 4, с. 12
- Кушніренко, О. М. та Гахович, Н. Г., 2022. Sectoral vectors of Ukraine's post-war recovery. In: *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects*. Riga: Baltija Publishing, pp. 186–195. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-25>
- Кушніренко, О. та Гахович, Н., 2023. Implementation of European principles in strategic planning of post-war recovery of Ukraine. Доступно: <https://www.researchgate.net> [Дата звернення 19.10.2025]
- НАН України, 2022. Відновлення та реконструкція повоєнної економіки України: наукова доповідь. Київ, 305 с. Доступно: <https://ief.org.ua/publication/naukovi-dopovidi/2022/vidnovlennja-ta-rekonstrukcija-povoennoi-ekonomiky-ukrainy> [Дата звернення 28.09.2025]
- Хожило, М. Є., 2023. Зелена трансформація енергетики в умовах повоєнного відновлення України. *Аспекти публічного управління*. Доступно: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1131> [Дата звернення 19.10.2025]

- 4B Ukraine, 2024. *ESG та сталий розвиток для українського бізнесу*. [онлайн] Доступно: <<https://4b.ua/blog/esg-and-sustainable-development-for-ukrainian-businesses/>> [Дата звернення 19.10.2025]
- OECD policy responses, 2022. *The architecture of infrastructure recovery in Ukraine*. [online] Available at: <https://www.oecd.org/en/publications/the-architecture-of-infrastructure-recovery-in-ukraine_d768a2e4-en.html> [Accessed 21.10.2025]
- European Commission, 2019. *The European Green Deal. COM(2019) 640 final* [online] Available at: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640>> [Accessed 21. 10.2025]
- The World Bank, 2022. *Developing a National Green Taxonomy: A World Bank Guide*. [online] Available at: <<https://documents1.worldbank.org/curated/en/953011593410423487/pdf/Developinga-National-Green-Taxonomy-A-World-Bank-Guide.pdf>> [Accessed 21.10.2025]

References

- 4B Ukraine, 2024. *ESG та сталый розвиток для українського бізнесу [ESG and sustainable development for Ukrainian businesses]*, [online] Available at: <<https://4b.ua/blog/esg-and-sustainable-development-for-ukrainian-businesses/>> [Accessed 19.10.2025]. (in Ukrainian).
- Borodina, O.A. and Lyashenko, V.I., 2022. *Povoienne vidnovlennia ekonomiky: svitovyi dosvid ta sprobа yoho adaptatsii dlia Ukrainy [Post-war economic recovery: global experience and its adaptation for Ukraine]*. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (42), pp.121–134. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\)](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42)). (in Ukrainian).
- European Commission, 2019. *The European Green Deal. COM(2019) 640 final* [online] Available at: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640>> [Accessed 21. 10.2025]
- Khozilo, M.Ye., 2023. *Zelena transformatsiia enerhetyky v umovakh povoiennoho vidnovlennia Ukrainy [Green transformation of the energy sector in post-war recovery conditions]*. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, [online]. Available at: <<https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1131>> [Accessed 19.10.2025]. (in Ukrainian).
- Kolodiychuk, I.A. and Kurtyak, M.B., 2024. *Sotsialno-ekonomichni peredumovy perekhodu do zelenoi ekonomiky v rehionakh Ukrainy [Socio-economic prerequisites for the transition to a green economy in the regions of Ukraine]*. *Rehionalna ekonomika*, 2 (112), pp.67–75. [online] Available at: <https://re.gov.ua/re202402/re202402_067_KolodiychukIA,KurtyakMB.pdf> [Accessed 09.10.2025]. (in Ukrainian).
- Kushnirenko, O. and Hakhovych, N., 2023. *Implementation of European principles in strategic planning of post-war recovery of Ukraine*. [online] Available at: <<https://www.researchgate.net>> [Accessed 19.10.2025].
- Kushnirenko, O.M. and Hakhovych, N.G., 2021. *Yevropeyskyi zelenyi kurs v Ukraini: mozhlyvosti ta naslidky dlia promyslovosti [European Green Deal in Ukraine: opportunities and implications for industry]*. *Ukrainskyi sotsium*, 4, p.12. (in Ukrainian).
- Kushnirenko, O.M. and Hakhovych, N.G., 2022. *Sectoral vectors of Ukraine’s post-war recovery*. In: *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects*. Riga: Baltija Publishing, pp.186–195. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-25>.
- NAN Ukrainy, 2022. *Vidnovlennia ta rekonstruktsiia povoiennoi ekonomiky Ukrainy: naukova dopovid [Recovery and reconstruction of the post-war economy of Ukraine: scientific report]*, 2022. NAN Ukrainy, DU “Instytut ekonomiky ta prohnozuvannia”. Kyiv, 305 p.

- [online] Available at: <<https://ief.org.ua/publication/naukovi-dopovidi/2022/vidnovlennja-ta-rekonstrukcija-povoennoi-ekonomiky-ukrainy>> [Accessed 28.09.2025]. (in Ukrainian).
- OECD policy responses, 2022. The architecture of infrastructure recovery in Ukraine. [online] Available at: <https://www.oecd.org/en/publications/the-architecture-of-infrastructure-recovery-in-ukraine_d768a2e4-en.html> [Accessed 21.10.2025]
- The World Bank, 2022. *Developing a National Green Taxonomy: A World Bank Guide*. [online] Available at: <<https://documents1.worldbank.org/curated/en/953011593410423487/pdf/Developinga-National-Green-Taxonomy-A-World-Bank-Guide.pdf>> [Accessed 21.10.2025]
- Varchenko, O.M., Drahan, O.O., Tkachenko, K.V., Rybak, N.O. and Zubchenko, V.V., 2023. Zeleni finansy u povoiennomu vidnovlenni ekonomiky Ukrainy [Green finance in the post-war recovery of Ukraine's economy]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, [online]. Available at: <<https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4403>> [Accessed 22.09.2025]. (in Ukrainian).
- Vnukova, N.M., 2023. Pravovi aspekty rozvytku zelenoho finansuvannia v Ukraini [Legal aspects of green finance development in Ukraine]. *Law and Innovative Society*, [online]. Available at: <<https://apir.org.ua/lais/en/article/view/466/386>> [Accessed 02.10.2025]. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 27.11.2025

Suzdalieva O. S.

GREEN INVESTMENT AS A TOOL FOR POST-WAR ECONOMIC RECOVERY OF UKRAINE: EUROPEAN EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR UKRAINE

The article examines the role of green investment as a key instrument for the post-war recovery of Ukraine's economy in the context of European integration and global sustainable development trends. The relevance of the study is determined by the growing contradictions in the global economy, where the need to ensure economic growth and recovery coexists with increasing climate risks and the urgency of transitioning to a low-carbon development model.

The study argues that post-war reconstruction creates not only significant challenges but also a unique opportunity to rebuild Ukraine's economy on the principles of sustainability, energy efficiency, and environmental responsibility. In this context, green investment is considered not merely as a financial mechanism, but as a strategic tool for structural transformation and long-term economic resilience.

Attention is paid to the institutional foundations of green finance, including the role of regulatory frameworks, taxonomies, and financial instruments in shaping sustainable investment markets. The paper analyzes the European Union's policy approach, especially within the framework of the European Green Deal, which aims to achieve climate neutrality by 2050 through systemic transformation of energy, industry, and financial sectors.

The experience of selected EU countries, including Sweden, the Netherlands, and Germany, is examined to identify best practices in the development of green finance. The analysis highlights the importance of strong regulatory environments, active government participation, well-developed financial infrastructure, and the engagement of institutional investors. Special emphasis is placed on the development of green bond markets, the role of public institutions, and the integration of ESG (Environmental, Social, and Governance) principles into financial decision-making.

The study demonstrates that ESG integration is becoming a critical prerequisite for attracting international capital. Major financial institutions increasingly prioritize projects that meet sustainability criteria, as ESG compliance reduces investment risks, enhances transparency, and improves long-term financial performance. For Ukraine, this implies that adherence to ESG standards is essential not only for accessing funding but also for maintaining competitiveness in international markets.

The paper also explores the impact of European regulatory initiatives, such as the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) and the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), which are expected to significantly influence Ukrainian companies integrated into European value chains. These instruments establish new requirements for transparency, emissions control, and responsible supply chain management.

Furthermore, the study identifies key challenges facing Ukraine in the development of green investment, including institutional constraints, limited access to financial resources, insufficient regulatory coherence, and the early stage of development of the green finance market. At the same time, the growing societal demand for responsible business practices and the increasing importance of international reputation are highlighted as additional drivers of ESG adoption.

The findings confirm that green investment and ESG principles form the foundation of a new economic paradigm that combines economic efficiency with environmental sustainability and social responsibility. The implementation of this approach in Ukraine's post-war recovery process will contribute to building a resilient, innovative, and competitive economy aligned with European standards.

Keywords: *green investment, post-war recovery, green economy, ESG principles, sustainable development, European integration, financial instruments*